

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

15 martie 2016

mun.Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte

Nicolae Gordilă,

Judecători

Elena Covalenco, Iurie Diaconu, Liliana Catan, Ion Guzun,

juducând, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de partea vătămată Grigoriță Grigore, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 09 noiembrie 2015 în cauza penală privindu-l pe

Bîtca Ion Vasile, născut la 25 mai 1993, originar și domiciliat în s.Sagaidac, r-nul Cimișlia

și

Chiperco Vasile Valentin, născut la 27 iulie 1994, originar și domiciliat în s.Sagaidac, r-nul Cimișlia.

Termenul de examinare a cauzei:

1. Prima instanță: 22.10.2014 - 25.05.2015,
2. Instanța de apel: 17.07.2015 - 09.11.2015,
3. Instanța de recurs: 29.01.2016 - 15.03.2016.

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Cimișlia din 25 mai 2015, Bîtca Ion și Chiperco Vasile au fost condamnați în baza art.179 alin.(2) Cod penal la câte 2 ani închisoare, fiecare.

Conform art.90 Cod penal, pedeapsa numită inculpațiilor Bîtca Ion și Chiperco Vasile a fost suspendată condiționat pe un termen de probă de câte un an, fiecăruia.

Acțiunea civilă înaintată de Grigoriță Grigore către Bîtca Ion și Chiperco Vasile cu privire la recuperarea prejudiciului material și a prejudiciului moral a fost admisă în principiu, urmînd ca asupra cuantumului despăgubirilor să se expună instanța civilă.

2. Potrivit sentinței s-a constatat că Bîtca Ion împreună cu Chiperco Vasile și încă o persoană, în privința căruia cauza a fost disjunsă într-o procedură separată, la 20 octombrie 2013, ora 20.30, în urma înțelegerii prealabile, dîndu-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor lor, intenționat au pătruns fără consimțămîntul proprietarului în gospodăria și casa cet.Grigoriță Grigore din s.Sagaidac, r-nul Cimișlia, l-au agresat fizic, îmbrîncindu-l și i-au aplicat mai multe lovituri cu picioarele în diferite regiuni ale corpului cauzîndu-i, potrivit raportului de expertiză medico-legală nr.25D din 04 martie 2014, leziuni corporale sub formă de multiple excoriații la antebrate și regiunea lombară, edem a degetului I la piciorul stîng, care se califică ca vătămare corporală neînsemnată, iar la cererile lui Grigoriță Grigore de a părăsi gospodăria sa, aceștia refuzau categoric.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către partea vătămata G.Grigoriță, care a solicitat casarea acesteia și emiterea unei noi hotărîri, prin care să le fie aplicată inculpațiilor pedeapsa închisorii reale, cu excluderea suspendării condiționate a executării pedepsei, în temeiul art.90

Codul penal și admiterea integrală a acțiunii civile cu încasarea prejudiciului material și moral solicitat, invocând că la stabilirea pedepsei nu s-a ținut cont de faptul că inculpații nu s-au căit sincer, nu au contribuit la descoperirea infracțiunii, nu au recuperat prejudiciul material, ce constituie din cheltuieli de tratament în sumă de 2712,15 lei și cheltuielile de transport în sumă de 1360 lei; nu au achitat prejudiciului moral în mărime de 50.000 lei pentru recuperarea stării sufletești nesatisfăcătoare și afecțiuni psihice și psihologice cauzate de către inculpați.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 09 noiembrie 2015, a fost respins ca nefondat apelul părții vătămate G.Grigoriță, cu menținerea sentinței.

La adoptarea soluției date instanța de apel a constatat că, prima instanță a respectat normele procesual penale, a verificat complet, sub toate aspectele și în mod obiectiv circumstanțele cauzei, dând probelor administrate o apreciere legală din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității, iar în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor, corect ajungând la concluzia privind vinovăția inculpaților I.Bîtea și V.Chiperco în comiterea infracțiunii prevăzute de art.179 alin.(2) Cod penal, făcând o încadrare juridică justă a acțiunilor lor.

Totodată, instanța de apel, verificând legalitatea individualizării pedepsei penale în privința inculpaților, a conchis că prima instanță le-a aplicat acestora o pedeapsă penală echitabilă în coraport cu circumstanțele cauzei, respectiv, a fost acordată deplină eficiență prevederilor art.7, 61, 75 Cod penal.

Referitor la modalitatea de executare a pedepsei, instanța de apel a considerat neîntemeiate cerințele apelantului referitor la excluderea condamnării cu suspendarea condiționată a executării pedepsei, și în această parte sentința a fost menținută.

Instanța de apel a indicat că prima instanță reținând prevederile art.90 Cod penal și ținând cont de circumstanțele cauzei, de persoana inculpaților, corect a ajuns la concluzia că nu este rațional ca aceștia să execute pedeapsa stabilită, dispunând suspendarea condiționată a executării ei pe un termen de probă, acordând eficiență cuvenită vârstei inculpaților, ambii fiind tineri, se caracterizează pozitiv, au săvârșit pentru prima dată o infracțiune mai puțin gravă, aspecte care conduc la ideea că funcția de reeducare a pedepsei va fi realizată. Astfel, instanța de apel a conchis că în cauză au fost îndeplinite condițiile cerute de art.90 Cod penal, instanța întemeiat a dispus suspendarea condiționată a executării pedepsei inculpaților I.Bîtea și V.Chiperco, nefiind stabilite circumstanțe ce ar servi temei de dispunere a executării reale a pedepsei.

La fel, instanța de apel a constatat că G.Grigoriță a fost recunoscut în cauză ca parte civilă și acțiunea lui a fost admisă în principiu, urmînd ca asupra despăgubirilor să se pronunțe instanța în ordinea procedurii civile deoarece acesta în urma infracțiunii nu a prezentat probe în scopul confirmării și justificării cuantumului despăgubirilor materiale și morale solicitate pentru prejudiciul suportat. Astfel, instanța de apel a indicat că partea vătămată are posibilitatea conform art.387 alin.(3) Cod de procedură penală, să se adreseze în ordinea procedurii civile pentru a putea proba cuantumul despăgubirilor solicitate, atît recuperarea prejudiciului material, cît și cel moral.

5. Împotriva hotărîrii menționate a declarat recurs ordinar partea vătămată care, invocînd temeiurile prevăzute de art.427 alin.(1) pct.(6), 10), 12) Cod de procedură penală, solicită casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărîri, prin care inculpaților să le fie stabilită pedeapsa cu închisoarea reală, deoarece instanțele nu și-au motivat soluția în partea aplicării prevederilor art.90 Cod penal, inculpații nu s-au căit de cele întîmplate, nu au recuperat prejudiciul cauzat prin infracțiune; - admiterea integrală a acțiunii civile,

recuperarea prejudiciului moral alcătuit din totalitatea suferințelor psihice și fizice care le-a suportat în urma acțiunilor ilicite ale inculpaților în mărime de 50.000 lei și a prejudiciului material pentru cheltuielile de transport suma de 1360 lei și pentru tratament în sumă de 2712,15 lei.

6. Judecând recursul ordinar în raport cu materialele dosarului și motivele invocate, Colegiul penal consideră că acesta urmează a fi admis, casată parțial decizia instanței de apel, în latura civilă, din următoarele considerente.

Potrivit art.427 alin.(1) pct.6), 10) și 12) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazul când instanța nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, sau aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale și faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită.

Conform art.414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar, și oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau cercetează suplimentar probele administrate de instanța de fond. Instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor din dosar, fiind obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Potrivit art.427 alin.(1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel numai în cazurile prevăzute de această normă legală.

Colegiul penal atestă că, potrivit art.101 alin.(2)-(3) Cod de procedură penală, instanța apreciază probele conform propriei convingeri, formate în urma examinării lor în ansamblu, sub toate aspectele și în mod obiectiv, călăuzindu-se de lege.

Conform textului recursului, rezultă că autorul acestuia este de acord cu starea de fapt stabilită de instanțele de judecată, precum și cu încadrarea juridică a acțiunilor inculpaților I.Bîțca și V.Chiperco și critică hotărârile instanțelor de fond referitor la suspendarea condiționată a executării pedepsei cu închisoarea aplicată acestora pe termen de probă, pe motiv că dînșii nu au recunoscut vina, nu s-au căit sincer de cele comise, nu au recuperat prejudiciul material și moral solicitat.

La acest capitol Colegiul penal constată că, instanța de apel, verificând legalitatea sentinței sub aspectul invocat de partea vătămată G.Grigoriță, just a ajuns la concluzia că prima instanță, la aplicarea pedepsei inculpaților, a respectat prevederile legale stabilindu-le acestora pedeapsa închisorii în baza art.179 alin.(2) Cod penal, cu suspendarea condiționată a executării ei pe termen de probă, în temeiul art.90 Cod penal.

În acest sens Colegiul atestă că, persoanelor recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni trebuie să li se aplice o pedeapsă echitabilă, în limitele sancțiunii articolului în baza căruia persoanele sînt declarate vinovate.

Pedeapsa aplicată infractorului trebuie să fie echitabilă, legală și individualizată, capabilă să restabilească echitatea socială și să realizeze scopurile legii penale și pedepsei penale.

Instanța de judecată, conform art.75 alin.(1) Cod penal, la stabilirea categoriei și termenului pedepsei are obligația să țină cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia. De aici rezultă că termenul pedepsei, în afară de

gravitatea infracțiunii săvârșite, se stabilește avînd în vedere persoana celui vinovat, iar limitele termenelor de pedeapsă, prevăzute în partea specială, sînt determinate de încadrarea juridică a faptei și reflectă gravitatea infracțiunii săvârșite, care constă în modul și mijloacele de săvîrșire a faptei, de scopul urmărit, de împrejurările în care fapta a fost comisă, de urmările produse sau care s-ar fi putut produce.

Aceste criterii generale și speciale privind individualizarea pedepsei sau valorificat anume în această ordine, fiind stabilit inculpaților termenul de pedeapsă principală, prevăzut de art.179 alin.(2) Cod penal.

Reieșind din dispozițiile art.90 alin.(1) Cod penal, la stabilirea pedepsei cu închisoarea de cel mult 5 ani pentru infracțiunile săvârșite cu intenție, ținînd seama de circumstanțele cauzei și de persoana celor vinovați, instanța de judecată poate dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate vinovaților.

Astfel, atît prima instanță, cît și instanța de apel, ținînd seama de aceste circumstanțe, și anume de gravitatea infracțiunii săvârșite, care se atribuie la categoria celor mai puțin grave, de motivul acesteia, de persoana inculpaților, care au săvîrșit infracțiunea pentru prima dată, de lipsa circumstanțelor agravante, au considerat posibil ca pedeapsa stabilită să fie suspendată condiționat pe termen de probă, considerînd-o una echitabilă în termeni în care se poate obține corectarea și reeducarea inculpaților.

Prin urmare, argumentul recurentului, precum că decizia instanței nu cuprinde motivele de aplicare a pedepsei stabilite, este neîntemeiat, dimpotrivă decizia este bine argumentată, motivată și nu contravine prevederilor legale.

Astfel, Colegiul penal conchide că la stabilirea pedepsei inculpaților, instanțele au dat deplină eficiență împrejurărilor cauzei, numindu-le acestora o pedeapsă corect individualizată, care este în limitele prevăzute de sancțiunea normei penale în baza căreia au fost condamnați.

Din acest punct de vedere se conchide că, de fapt, în cauză nu s-a comis eroarea de drept la care partea vătămată face referință și, deci, nu persistă temeiul de casare a soluției adoptate în partea individualizării pedepsei.

Totodată, reieșind din conținutul recursului, partea vătămată G.Grigoriță consideră neîntemeiată decizia instanței de apel privind admiterea în principiu a acțiunii civile referitor la recuperarea prejudiciului material, dînsul indicînd că a avut se suferit cheltuieli de deplasare din Chișinău în Cimișlia la organul de urmărire penală, cît și la ședințele de judecată, precum și cheltuieli pentru tratamentul medical ce urmează să-l suporte.

La acest capitol Colegiul penal constată că, instanțele de fond, reținînd faptul că partea vătămată nu a prezentat probe suficiente în scopul confirmării și justificării cuantumului integral al despăgubirilor solicitate pentru prejudiciul material suportat pentru tratament și în legătură cu prezentarea sa în fața organului de urmărire penală și în cadrul instanței de judecată, corect a admis în principiu acțiunea civilă în partea ce ține de prejudiciul material, fiind în corespundere cu prevederile art.387 alin.(3) Cod de procedură penală, partea vătămată avînd posibilitatea în ordinea procedurii civile să-și probeze cuantumul despăgubirilor solicitate.

În atare circumstanțe, Colegiul consideră că instanțele legal au dispus admiterea în principiu a acțiunii civile în această parte, urmînd ca asupra cuantumului despăgubirilor materiale să hotărască instanța civilă, deoarece conform art.225 alin.(3) Cod de procedură penală, dacă la soluționarea acțiunii civile, pentru a stabili suma despăgubirilor convenite părții civile, apare necesitatea de a amîna judecarea cauzei pentru a se administra probe suplimentare, instanța poate să admită în principiu acțiunea civilă, urmînd ca asupra

quantumului despăgubirilor să se pronunțe instanța în ordinea procedurii civile, concluzie ce corect a fost menținută de instanța de apel.

Astfel, instanța de recurs reține netemeinicia criticii părții vătămate privind admiterea în principiu a acțiunii civile în partea ce ține de încasarea prejudiciului material, ca urmare instanța de apel în mod just a lăsat spre examinare în procedura civilă pretențiile materiale invocate de dînsul, asigurînd, astfel, condiții egale părților de a prezenta argumente și probe întru confirmarea pozițiilor sale în acest aspect.

În același rînd, analizînd conținutul deciziei atacate în raport cu motivele invocate de către partea vătămată, Colegiul consideră că instanța de apel pripit a ajuns la concluzia privind admiterea acțiunii civile în principiu referitor la prejudiciul moral solicitat de către G.Grigoriță.

Astfel, partea vătămată în apelul său a invocat ilegalitatea sentinței în latura civilă, considerînd că acțiunea civilă urmează a fi admisă cu încasarea în beneficiul său de la inculpați a prejudiciul moral în mărime de 50.000 lei.

În recurs, partea vătămată invocă că instanța de apel, fără a dezbate argumentele apelului în această parte, neîntemeiat a admis acțiunea civilă în principiu referitor la încasarea prejudiciului moral lăsînd soluționarea acesteia în procedura civilă.

Verificînd decizia instanței de apel la acest capitol, Colegiul penal constată că instanțele superficial au motivat de ce au lăsat fără examinare acțiunea civilă în partea prejudiciului moral, prin ce, evident, a fost încălcată practica națională și jurisprudența CEDO. În acest sens, în hotărîrea *Tonchev vs Bulgaria* din 19.11.2009, Curtea a statuat că, „...în situația în care sistemul intern permite reclamanților să introducă o acțiune civilă alăturată procesului penal, statul are obligația să se asigure că aceștia se bucură de garanțiile fundamentale prevăzute de art.6 ale Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale din 04 noiembrie 1950”.

Reieșind din prevederile legale și analizînd decizia recurată, Colegiul consideră că instanța de apel s-a pronunțat pur formal și superficial, fără a invoca motive relevante, asupra argumentelor invocate de către partea vătămată ce țin de cerințele acestuia privind încasarea prejudiciului moral. Astfel, motivarea instanței de apel referitor la admiterea în principiu a acțiunii civile privind încasarea prejudiciului moral nu poate fi considerată convingătoare, lipsind argumentarea motivelor pe care se întemeiază soluția adoptată.

Eroarea menționată se atribuie la erorile de drept procedurale și se încadrează în art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, deoarece se referă la procedura de motivare a soluției instanței de apel fiind temei de recurs.

Potrivit art.435 alin.(1) pct.2) lit.c) Cod de procedură penală, în cazul în care instanța de recurs constată erori de drept ce sînt temei de recurs și acestea nu pot fi corectate de instanța de recurs, aceasta dispune casarea hotărîrii atacate și rejudecarea cauzei de către instanța a cărei hotărîre se casează.

În speța examinată, Colegiul consideră că decizia instanței de apel în latura civilă referitor la încasarea prejudiciului moral urmează a fi casată, cu dispunerea rejudecării cauzei în această parte în aceiași instanță.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să țină seama de motivele indicate în prezenta decizie, care au servit temei de casare a soluției adoptate și, cu respectarea prevederilor art.414 Cod de procedură penală, să verifice minuțios legalitatea și temeinicia hotărîrii atacate, să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel, să respecte

prevederile art.1423 Cod civil și să pronunțe o hotărîre legală și întemeiată, care să corespundă prevederilor art.417 Cod de procedură penală.

7. În conformitate cu prevederile art.434, 435 alin.(2) lit.c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

D E C I D E :

Admite recursul ordinar declarat de partea vătămată Grigoriță Grigore, casează parțial decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 09 noiembrie 2015 în latura civilă, în partea încasării prejudiciului moral, în cauza penală în privința lui Bîtca Ion și Chipenco Vasile și dispune rejudecarea cauzei în această parte în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Celelalte dispoziții ale hotărîrii atacate se mențin.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac, în partea dispunerii rejudecării cauzei, în rest, este irevocabilă, publicată integral la 05 aprilie 2016.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Elena Covalenco

Iurie Diaconu

Liliana Catan

Ion Guzun